

Ældreminister Mette Kierkgaards talepapir

Anledning	ÆLU alm. del samrådsspm. A-B
Dato / tid	28. juni 2023 13:00-14:00
Sted	Ældreudvalget
Talens varighed	Cirka 10 minutter
Talens formål	Svar på samrådsspørgsmål A og B
Publikum og programpunkt	ÆLU

Det talte ord gælder

Samrådsspørgsmål A

Vil ministeren på et åbent samråd redegøre for, hvad ministerens forventninger er til, hvad et nyt tilsyn skal afdække, som ikke allerede er afdækket af det kommunale tilsyn i sagen om den ringe kvalitet i ældreplejen i Herning Kommune? Vil ministeren herunder redegøre for, om flere tilsyn er en hensigtsmæssig brug af ressourcer?

Der henvises til, at det af artiklen "Notat fra Herning afslører udsultet ældrepleje: På 17 punkter er plejen forringet" bragt på dr.dk d. 3. juni 2023 fremgår, at ældreministeren har anmodet Herning Kommune om en redegørelse for forholdene af den kommunale ældreplejen, og at hun vil aktivere det generelle tilsyn af ældreplejen, som Styrelsen for Patientsikkerhed står for. Dette på baggrund af et notat fra kommunens plejecentre, der kortlægger 17 forringelser i ældreplejen som konsekvens af besparelser på området.

Samrådsspørgsmål B

Vil ministeren på et åbent samråd redegøre for, hvordan en kommende ældrelov kan forbedre den ringe kvalitet, som er beskrevet i redegørelsen fra Herning Kommune? Og vil ministeren svare på, hvornår ministeren forventer at fremsætte forslag til en ny ældrelov?

Der henvises til, at det af artiklen "Notat fra Herning afslører udsultet ældrepleje: På 17 punkter er plejen forringet" bragt på dr.dk d. 3. juni 2023 fremgår, at ældreministeren har anmodet Herning Kommune om en redegørelse for forholdene af den kommunale ældreplejen, og at hun vil aktivere det generelle tilsyn af ældreplejen, som Styrelsen for Patientsikkerhed står for. Dette på baggrund af et notat fra kommunens plejecentre, der kortlægger 17 forringelser i ældreplejen som konsekvens af besparelser på området.

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Kirsten Normann Andersen (SF)

1. Indledning

- Tak for samrådsspørgsmålene A og B, som jeg har set frem til at besvare her i dag.
- Jeg vil tillade mig at besvare samrådsspørgsmålene samlet, da der i høj grad er sammenhæng mellem de stillede samrådsspørgsmål og dermed også mellem de besvarelser, jeg vil give.
- Spørgsmålene tager udgangspunkt i beskrivelsen af nogle meget bekymrende forhold i ældreplejen i Herning Kommune, som er beskrevet i et notat, som kommunen har udarbejdet.

2. Sagen kort

- Jeg vil gerne indlede med at sige, at jeg blev meget bekymret over at høre og læse om situationen på plejecentrene i Herning Kommune.
- Vi skal selvfølgelig passe på med at lade enkelte sager og eksempler tegne det samlede billede af vores ældrepleje.
- Men vi kan omvendt heller ikke blot parkere dem som bekymrende enkeltsager. Sagen illustrerer en udfordret ældrepleje, og at der er behov for politisk handling – både lokalt og fra nationalt hold. Det vil jeg komme tilbage til.
- Det hører dog også med til den samlede fortælling om ældreområdet, at de ældre i langt overvejende grad er tilfredse med den pleje og omsorg, de får, når man spørger ud over det samlede danske landskab af kommuner.
- I samrådsspørgsmålene henvises der til artiklen bragt på DR.dk den 3. juni om notatet fra Herning Kommune.
- Det fremgår af notatet, at de faktisk oplevede og observerede konsekvenser af budgetoverholdelsen blandt medarbejdere og ledere på plejecentrene i kommunen bl.a. er:
 - At meget tid i sengen øger risikoen for forskellige komplikationer, ensomhed og underernæring.
 - At manglende tid til forebyggelse vil medføre flere indlæggelser, flere tryksår, flere infektioner osv.
 - At en lavere faglighed medfører en begyndende stigning i brugen af antipsykotisk medicin til beboere med demens.

[Redegørelse fra Herning Kommune]

- Beskrivelserne af forholdene på plejehjem i Herning Kommune, som fremgik af notatet og artiklen på DR.dk var efter min opfattelse meget bekymrende.
- Som ældreminister er det min opgave generelt at følge med i, om myndighederne overholder lovgivningen på ældreområdet. Jeg bad derfor ministeriet om at anmode Herning Kommune om en redegørelse for at få kommunens version af forholdene.
- Det gjorde jeg, fordi omtalen og notatet såede tvivl om kommunen overholdt de pligter til at levere omsorg og pleje til de ældre på kommunens plejehjem, som følger af lovgivningen.
- Jeg bad også ministeriet om at orientere Styrelsen for Patientsikkerhed, som varetager det statslige ældretilsyn og det sundhedsfaglige tilsyn på ældreområdet.
- Det gjorde jeg for at være sikker på, at styrelsen var opmærksom på forholdene på plejehjemmene i Herning Kommune
- Den 12. juni modtog ministeriet så en redegørelse fra Herning Kommune.
- Det fremgår af redegørelsen, at Herning Kommune overholder servicelovens krav om konkrete og individuelle vurderinger af borgernes sager.
- Kommunen skriver også, at de har gennemført økonomiske tilpasninger og tilført området 20 mio. kr. ekstra i 2023.

Kommunen skriver, at midlerne er tilført, bl.a. for at sikre, at kommunen kan levere den rette service og sikre, at det nødvendige personale er til stede på plejecentrene.

3. Tilsyn og kvalitet

- I samrådsspørgsmål A bliver der spurgt til, om flere tilsyn er en hensigtsmæssig brug af ressourcer
- Og hvorvidt et nyt tilsynsbesøg i Herning Kommune ville have afdækket den ringe kvalitet.
- Det synes jeg ikke, der kan gives et entydigt "ja-nej"-svar på. Først og fremmest er det afgørende og nødvendigt, at der tages ansvar lokalt for den ældrepleje, der leveres, da kvalitet ikke blot skal sikres via statslige tilsynsbesøg.

- For vi har jo kommunalt selvstyre i Danmark, som betyder, at det er op til den enkelte kommune at prioritere inden for deres økonomiske råderum.
- Og at det er den enkelte kommunes ansvar at tilrettelægge ældreplejen inden for lovens rammer.
- Det mener jeg, at vi på Christiansborg skal have respekt for. Vi skal generelt have tillid til, at kommunerne evner at prioritere rigtigt.
- Men når det er sagt, synes jeg også, det er vigtigt, at tilsynene på området medvirker til at understøtte kvaliteten i plejen og omsorgen, og selvfølgelig også gribe ind med fx påbud, i de tilfælde hvor der er behov for det.
- Og her er det vigtige, at tilsynet i de tilfælde, hvor der er udfordringer med kvaliteten, understøtter, at der bliver rettet op, så kvaliteten kommer på plads.
- Og ja, det kan måske nogen gange afstedkomme, og det ser vi også i tilsynene, at der skal aflægges et nyt tilsynsbesøg for at følge op.
- Så derfor synes jeg også, at tilsyn er en del af svaret, fordi det kan være med til at understøtte kvalitet og at der også derfor og set i det lys, at der skal bruges de nødvendige ressourcer på det.

[Sanering af tilsyn og kontrolopgaver i en ældrelov]

- Jeg mener derfor fortsat, at tilsyn er en hjørnesteen i forhold til at sikre kvalitet i ældreplejen, og det skal ses i lyset af, at vi ser ind i en omfattende frisættelse af ældreplejen.
- Med så omfattende en frisættelse, hvor plejeopgaven tilrettelægges lokalt og med et ønske om at bygge på tillid til medarbejderne og deres faglighed, er der behov for en opfølgning på kvaliteten både lokalt men også via tilsyn.
- Så de ældre og pårørende kan være trygge i mødet med ældreplejen, og som også kan være en del af værnet om de ældres retssikkerhed.
- Det vil derfor være en naturlig følge af frisættelsen at udvikle tilsynet med ældreplejen
- Tillid til medarbejderne og tilsynets kontrol med kvalitet og bidrag til læring skal ikke ses som hinandens modsætninger. Men derimod som indbyrdes afhængige.
- Derfor er jeg generelt optaget af, at et nyt ældretilsyn ikke kun skal kontrollere, men at det i lige så høj grad skal bidrage til læring og udvikling i plejeenhederne. Og i den

forbindelse også tidligt at sætte ind, hvis der ses at være potentiale for kvalitetsforbedringer.

- Så det af personalet opleves trygt og som en hjælp og støtte til læring og kvalitetsudvikling.
- Med en lærende tilgang, vil et nyt ældretilsyn fx kunne bidrage med viden og rådgivning ind i en proces, hvor plejeenhederne bliver skarpe på, hvordan de opfylder den nye ældrelovs bærende værdier og implementerer det i det daglige pleje- og omsorgsarbejde.
- Samtidig med, at der skal være fokus på mere kvalitet i tilsynene, skal vi nøje afveje og balancere, hvordan et fremtidigt ældretilsyn kan medvirke til at understøtte mindsket dokumentation, så der frigøres tid til det borgernære arbejde.
- I takt med øget frisættelse er et stærkt og velfungerende tilsyn en del af svaret på at sikre kvaliteten i ældreplejen, men det er langt fra det eneste svar.

[Ledelse og kultur]

- Fordi noget af det der også har stor betydning for kvaliteten i ældreplejen er ledelsen, da det er ledelsen, der skal sikre, at de ansætter de rigtige medarbejdere.
- Og det er ledelsen, der skal gå forrest og sætte faglig retning og være med til at skabe en arbejdsplads med en sund kultur, hvor værdighed, selvbestemmelse og blik for den enkelte borgers behov skal være i højsædet.
- Det er ledelsen, som skal gribe ind, hvis der er tegn på en usund kultur.
- Det er også derfor, at det lokale ansvar skal sættes fri, så det netop er de ledere, som er tæt på borgerne og medarbejderne, som beslutter og bestemmer, hvordan arbejdet skal tilrettelægges og gives.

4. Ældreloven

[Forbedringerne ved frisættelse]

- I samrådsspørgsmål B bliver der spurgt til, hvordan en kommende ældrelov vil forbedre kvaliteten, som er beskrevet i redegørelsen fra Herning.
- Som sagt, er der meget som påvirker kvaliteten i ældreplejen. Det er min klare overbevisning, at mere tilsyn eller flere økonomiske ressourcer ikke alene vil kunne løse alle de udfordringer, som vi ser på ældreområdet i dag.

- Derfor er vi i regeringen bl.a. i gang med at udarbejde et forslag til en ny ældrelov, hvor formålet lige præcis vil være at styrke kvaliteten i ældreplejen. Og hvor vi fokuserer på kernen i ældreplejen, som er en alderdom med livsglæde, nærvær og selvbestemmelse.
- En ældrelov, der skal medvirke til at imødegå og løse nogle af de alvorlige udfordringer, vi står overfor i ældreplejen. Og blot for at nævne nogle af de udfordringer, så har vi fået bygget et system, som kommer før mennesket. Hvor tilliden til, at vi i fremtiden kan få den pleje og omsorg, der er behov for, er lav. Og hvor vi er udfordret på arbejdskraften.
- Ældreloven skal være med til at bevæge Danmark fra en velfærdsstat til et velfærdssamfund med langt mere lokal frihed, ansvar og engagement.
- Et samfund hvor den ældre borger sættes før systemet, får styrkede valgmuligheder og medarbejderne mødes med tillid og respekt for fagligheden i deres dagligdag.
- Samlet set betyder det, at frisættelsen er mere end regelforenkling og afbureaukratisering. Det er en helt nye måde at styre og forvalte, som også kommer til at ændre ledelse, kultur, kompetencer og arbejdskraft.

5. Afrunding

- Jeg vil gerne afslutningsvist svare opsummerende på de to samrådsspørgsmål:
- Jeg er overbevist om, at både et stærk tilsyn, der både har fokus på kontrol og læring, og den rette finansiering af kommunernes opgaver er hjørnesten i forhold til at sikre kvaliteten i ældreplejen.
- Jeg er dog også overbevist om, at de greb ikke udgør hele svaret. Derfor mener jeg, at vi er nødt til at tænke grundlæggende nyt, netop som vi lægger op til i regeringen med ny ældrelov.
- Vi skal tænke nyt – bl.a. i form af en kommende ældrelov, som skal give tilliden og ansvaret tilbage til borgerne, medarbejderne og den lokale ledelse og skabe kvaliteten den vej.
- Vi skal udvikle – ikke afvikle vores velfærd. Og det er derfor vi skal insistere på kvalitet.

- Det sker ikke ved hurtige snuptagsløsninger – det kræver et langt sejt træk, og det er der almindelig enighed om også blandt de forskellige aktører på området. Her er der bred enighed om, at der er sat en bevægelse i gang ude omkring i forhold til at gentænke ældreplejen.
- Vi er godt i gang med at arbejde videre med et forslag til en ny ældrelov. Når vi laver en ældrelov, som får så store konsekvenser for alle ældre, så skal vi være sikre på, at løsningerne er tænkt godt igennem, så de holder på den lange bane.
- Jeg er derfor optaget af, at arbejdet ikke forhastes, da der skal laves gennemtænkte løsninger til gavn for borgere og medarbejdere.
- Jeg ser frem til at drøfte et forslag til en ny ældrelov med alle Folketingets partier.
- Tak for ordet.